II

(Aktai, priimti remiantis EB ir (arba) Euratomo steigimo sutartimis, kurių skelbti neprivaloma)

SPRENDIMAI

KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2009 m. liepos 13 d.

dėl valstybės pagalbos C 6/04 (ex NN 70/01) ir C 5/05 (ex NN 71/04), kurią Italija suteikė šiltnamių produkcijos augintojams (atleidimas nuo dyzelino, naudojamo šiltnamiams šildyti, akcizo)

(pranešta dokumentu Nr. C(2009) 5497)

(Tekstas autentiškas tik italų kalba)

(2009/944/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 88 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą,

paprašiusi suinteresuotųjų šalių pateikti savo pastabas pagal tą straipsnį ir atsižvelgdama į tas pastabas,

kadangi:

I. PROCEDŪRA

(1) 2000 m. rugsėjo 28 d. ir 2000 m. spalio 17 d. raštuose Komisija, remdamasi turima informacija, paprašė Italijos valdžios institucijų pateikti paaiškinimus dėl dalinio atleidimo nuo žemės ūkyje naudojamo dyzelino akcizo pagal 2000 m. rugsėjo 30 d. įstatymą Nr. 268, kuriame nustatomos neatidėliotinos priemonės dėl fizinių asmenų pajamų mokesčio ir akcizo.

(2) Italijos valdžios institucijos 2000 m. spalio 31 d. ir 2000 m. lapkričio 3 d. raštuose atsiuntė Komisijai prašomą paaiškinimą.

(3) Išnagrinėjusi šiuos paaiškinimus, Komisija nusiuntė 2000 m. lapkričio 20 d. raštą, kuriame paprašė Italijos valdžios institucijas suteikti daugiau informacijos apie atleidimą nuo akcizo.

(4) Negavusi atsakymo per minėtame rašte nustatytą keturių savaičių laikotarpį, Komisija 2001 m. balandžio 26 d. rašte nusiuntė Italijos valdžios institucijoms priminimą, teigdama, kad, jei nesulauks reakcijos, turės teisę Komisijos narių kolegijai siūlyti siųsti įsakymą pateikti informaciją pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles [1] (dabar 88 straipsnis), 10 straipsnio 3 dalį.

(5) 2001 m. gegužės 10 d. raštu Italijos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje atsiuntė Komisijai papildomos informacijos, kurios Italijos valdžios institucijų prašyta 2001 m. balandžio 26 d. rašte.

(6) Remdamasi minėta informacija, Komisija 2001 m. rugpjūčio 2 d. rašte pranešė pradedanti valstybės pagalbos, apie kurią nepranešta, bylą (ref. NN 70/01) ir paprašė Italijos valdžios institucijų pateikti daugiau informacijos.

(7) Negavusi atsakymo iki nustatyto termino, Komisija 2003 m. liepos 1 d. rašte nusiuntė dar vieną priminimą Italijos valdžios institucijoms, dar kartą atkreipdama jų dėmesį į tai, kad tuo atveju, jei jos neatsakys per keturias savaites, Komisija turės teisę Komisijos narių kolegijai siūlyti siųsti įsakymą pateikti informaciją pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 10 straipsnio 3 dalį. Nustatytas atsakymo terminas baigėsi 2003 m. rugpjūčio mėn. pradžioje.

[1] OL L 83, 1999 3 27, p. 1.

(8) Negavusi atsakymo iki minėto termino, Komisija 2003 m. spalio 10 d. priėmė sprendimą [2], kuriuo reikalaujama, kad Italija pateiktų visą 2001 m. rugpjūčio 2 d. rašte prašytą informaciją, ir kuriame teigiama, kad tuo atveju, jei Italijos valdžios institucijos nepateiks atsakymo, Komisija pasilieka teisę inicijuoti procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį.

(9) Negavusi atsakymo į įsakymą pateikti informaciją, Komisija 2004 m. vasario 19 d. parašė Italijos valdžios institucijoms ir informavo jas apie savo sprendimą pradėti procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį prieš 2000 m. rugsėjo 30 d. įstatymo Nr. 268 5 straipsnio 5 dalį (byla C 6/04).

(10) Sprendimas pradėti procedūrą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* [3]. Komisija pakvietė suinteresuotąsias šalis teikti pastabas dėl pagalbos schemos.

(11) Komisija iš suinteresuotųjų trečiųjų šalių gavo pastabų dėl pagalbos schemos ir 2004 m. balandžio 27 d. rašte persiuntė jas Italijai, pastarajai suteikdama galimybę pareikšti nuomonę dėl pastabų.

(12) Italija nuomonės dėl šių pastabų nepareiškė, bet, paprašiusi pratęsti atsakymo į procedūros inicijavimą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį terminą, ir terminą pratęsus, atsiuntė atsakymą dėl šios procedūros 2004 m. birželio 21 d. rašte, užregistruotame 2004 m. birželio 25 d.

(13) Nusiuntusi 2004 m. vasario 19 d. raštą, kuriame teigiama, kad inicijuojama procedūra pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį prieš 2000 m. rugsėjo 30 d. įstatymo Nr. 268 5 straipsnio 5 dalį, Komisija gavo informacijos, kuri rodo, kad šiltnamių produkcijos augintojai iš tikrųjų pasinaudojo visišku atleidimu nuo dyzelino, naudojamo šiltnamiams šildyti, akcizo. 2004 m. birželio 10 d. faksogramoje Komisija atitinkamai paprašė Italijos valdžios institucijų informacijos apie tokį papildomą atleidimą nuo akcizo.

(14) 2004 m. liepos 28 d. rašte, užregistruotame 2004 m. rugpjūčio 3 d., Italijos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje pateikė Komisijai Italijos valdžios institucijų atsakymą į minėtą 2004 m. birželio 10 d. raštą. Iš atsakymo matyti, kad minėtas papildomas atleidimas nuo akcizo nustatytas įvairiose nuostatose: 2000 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. 388 24 straipsnio 3 dalyje, 2001 m. gruodžio 21 d. įstatymo Nr. 448 13 straipsnio 3 dalyje, 2002 m. gruodžio 27 d. įstatymo Nr. 289 19 straipsnio 4 dalyje ir 2003 m. gruodžio 24 d. įstatymo Nr. 350 2 straipsnio 4 dalyje.

(15) Remdamasi šia informacija, Komisija nusprendė pradėti naują pagalbos, apie kurią nepranešta, bylą (ref. NN 71/04), siekdama ištirti šio papildomo atleidimo nuo akcizo suderinamumą su bendrąja rinka. Komisija Italijos valdžios institucijas apie tai informavo 2004 m. lapkričio 4 d. raštu.

(16) 2005 m. sausio 24 d. raštu Komisija Italijos vyriausybę informavo apie savo sprendimą inicijuoti procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį dėl minėto papildomo atleidimo nuo akcizo, nustatyto 2000 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. 388 24 straipsnio 3 dalyje, 2001 m. gruodžio 21 d. įstatymo Nr. 448 13 straipsnio 3 dalyje, 2002 m. gruodžio 27 d. įstatymo Nr. 289 19 straipsnio 4 dalyje ir 2003 m. gruodžio 24 d. įstatymo Nr. 350 2 straipsnio 4 dalyje (byla 5/05).

(17) Sprendimas pradėti procedūrą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* [4]. Komisija suinteresuotąsias šalis pakvietė teikti pastabas dėl pagalbos schemos.

(18) Komisija suinteresuotųjų trečiųjų šalių pastabų negavo.

(19) 2005 m. vasario 21 d. rašte, užregistruotame 2005 m. vasario 22 d., Italijos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje pateikė Komisijai Italijos valdžios institucijų atsakymą dėl procedūros inicijavimo pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį prieš minėtą papildomą atleidimą.

(20) 2007 m. rugsėjo 27 d. rašte Komisija paprašė Italijos valdžios institucijų pateikti papildomos informacijos dėl nagrinėjamos pagalbos ir dėl atsakymų, susijusių su procedūros inicijavimu pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį. Visų pirma, Italijos valdžios institucijų paprašyta pagrįsti teiginį, kad pagalba yra suderinama su Italijos mokesčių sistema, ir išnagrinėti, ar ji gali būti pagrįsta atsižvelgiant į Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai nuostatas, galiojusias suteikiant pagalbą [5]. Italijos valdžios institucijos į prašymą pateikti papildomos informacijos privalėjo atsakyti per mėnesį.

(21) Negavusi Italijos valdžios institucijų atsakymo, Komisija nusiuntė joms priminimą 2008 m. spalio 15 d. faksograma. Faksogramoje nurodyta, kad, negavusi atsakymo iki nustatyto naujo vieno mėnesio termino, Komisija turės teisę Komisijos narių kolegijai siūlyti nusiųsti įsakymą pateikti informaciją pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 10 straipsnio 3 dalį.

[2] Sprendimas C(2003) 3802, apie kurį Italijai pranešta 2003 m. spalio 13 d. rašte SG(2003) D/232244.
[3] OL C 69, 2004 3 19, p. 8.
[4] OL C 101, 2005 4 27, p. 17.
[5] OL C 37, 2001 2 3, p. 3.

(22) Negavusi atsakymo per nustatytą terminą, Komisija 2008 m. gruodžio 5 d. nusiuntė Italijai tokį įsakymą suteikti informaciją ([6]).

(23) 2009 m. vasario 5 d. elektroniniame laiške, kuris užregistruotas kaip gautas 2009 m. vasario 9 d., Italijos nuolatinė atstovybė Europos Sąjungoje pateikė Komisijai Italijos valdžios institucijų atsakymą į minėtą įsakymą.

(24) Po susitikimo su Komisijos atstovais 2009 m. balandžio 21 d. Italijos valdžios institucijos 2009 m. gegužės 19 d. per Italijos nuolatinę atstovybę Europos Sąjungoje Komisijai atsiuntė naują raštą.

II. APRAŠYMAS

(25) 2000 m. rugsėjo 30 d. įstatymo Nr. 268 5 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad per laikotarpį nuo 2000 m. spalio 3 d. iki gruodžio 31 d. šiltnamiams šildyti naudojamam dyzelinui taikytas akcizas sudarė 5 % dyzelinui, naudojamam kaip degalai, nustatyto akcizo.

(26) Minėto įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad per tą patį laikotarpį akcizo tarifas, taikytas žemės ūkyje naudojamam dyzelinui, sudarė 22 % degalams naudojamam dyzelinui taikyto tarifo, ir kad benzino akcizo tarifas sudarė 49 % įprasto tarifo.

(27) 2000 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. 388 24 straipsnio 3 dalyje, 2001 m. gruodžio 21 d. įstatymo Nr. 448 13 straipsnio 3 dalyje, 2002 m. gruodžio 27 d. įstatymo Nr. 289 17 straipsnio 4 dalyje ir 2003 m. gruodžio 24 d. įstatymo Nr. 350 2 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad dyzelinas, naudojamas Italijoje šiltnamiams šildyti, visiškai atleidžiamas nuo akcizo. Toks atleidimas nuo akcizo buvo taikomas atitinkamai šiais laikotarpiais: 2001 m. sausio 1 d.–birželio 30 d., visus 2002 m., visus 2003 m. ir visus 2004 m.

III. PIRMOSIOS PROCEDŪROS PAGAL SUTARTIES 88 STRAIPSNIO 2 DALĮ PRADĖJIMAS (BYLA C 6/04)

(28) Komisija inicijavo procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį dėl 2000 m. rugsėjo mėn. įstatymo Nr. 268 5 straipsnio 5 dalies taikymo, nes jai kilo abejonių, ar tai, kad dyzelinui, kurį šiltnamių produkcijos augintojai naudoja šiltnamiams šildyti, taikytas, akcizas už kitų žemės ūkio sektoriaus veiklos vykdytojų naudojamą dyzelino akcizą mažesnis dar 17 procentinių punktų yra suderinama su bendrąja rinka. Abejonių kilo dėl to, kad, nepaisant nusiųsto įsakymo pateikti informaciją, Italijos valdžios institucijos neatsiuntė jokios informacijos, kuri įrodytų, kad atleidimas nuo akcizo atitinka konkurencijos taisykles (jos net neatsakė į įsakymą pateikti informaciją). Be to, abejones dar sustiprino klausimas, ar atleidimas nuo akcizo atitinka 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvą 92/81/EEB dėl akcizo už mineralines alyvas struktūrų suderinimo ([7]) ir direktyvą, kuria minėta direktyva panaikinama, t. y. 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nuostatas ([8]).

IV. ITALIJOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ REAKCIJA Į PIRMĄJĄ PROCEDŪRĄ, PRADĖTĄ PAGAL SUTARTIES 88 STRAIPSNIO 2 DALĮ

(29) 2004 m. birželio 21 d. rašte Italijos valdžios institucijos teigė, kad atleidimas nuo akcizo negali būti laikomas valstybės pagalba, ir kad tai reikia nagrinėti atsižvelgiant į direktyvų 92/81/EEB ir 2003/96/EB atitinkamai 8 straipsnio 2 dalies f punktą ir 15 straipsnio 3 dalį. Italijos valdžios institucijų nuomone, auginimas šiltnamiuose patenka į kategoriją „žemės ūkio ir sodininkystės įmonės“, ir Bendrijos teisės aktuose valstybėms narėms leidžiama šią kategoriją visiškai arba iš dalies atleisti nuo akcizo, ir kad dėl šiltnamių produkcijos augintojų atleidimo nuo akcizo žemės ūkio ir sodininkystės sektoriuje nėra jokios diskriminacijos, susijusios su atleidimo nuo akcizo diferencijavimu, nes visi veiklos vykdytojai turėjo visišką laisvę pasirinkti auginimą lauke arba auginimą šiltnamiuose.

(30) Italijos valdžios institucijų teigimu, schema buvo grynai fiskalinio pobūdžio ir turėtų būti vertinama šiuo požiūriu, taigi ją galima nagrinėti bendroje struktūroje, kuri apima visas Europos Sąjungos valstybes nares ir išvengti situacijos, kai kiekvieno pavienio nacionalinio atvejo nagrinėjimas už tokios struktūros ribų gali kelti pavojų valstybių narių vienodo požiūrio principui. Atsižvelgdamos į tai, Italijos valdžios institucijos nurodė politinį Tarybos ir Komisijos susitarimą 2003 m. kovo 19 d. ECOFIN taryboje, pagal kurį bendrosios mokesčių sistemos išimtys arba skirtumai sistemoje, kurie gali būti pateisinami dėl mokesčių sistemos pobūdžio ar bendrosios struktūros, nėra valstybės pagalba.

(31) Italijos valdžios institucijos pateikė išvadą, kad remiantis jų turimais apskaičiavimais ir duomenimis, planuojama schema „[nedaro] žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui ir [nesukelia] konkurencijos iškraipymo“ (nuoroda į Direktyvos 2003/96/EB 24 konstatuojamąją dalį).

([6]) Raštas SG-Greffe (2008) D/207739.

([7]) OL L 316, 1992 10 31, p. 12.

([8]) OL L 283, 2003 10 31, p. 51.

V. **TREČIŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS, PATEIKTOS PRADĖJUS PIRMĄ PROCEDŪRĄ PAGAL SUTARTIES 88 STRAIPSNIO 2 DALĮ**

(32) 2004 m. balandžio 19 d. rašte, užregistruotame 2004 m. balandžio 21 d., Komisija, pradėjusi procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį, gavo pastabų iš suinteresuotosios trečiosios šalies.

(33) Tame rašte suinteresuotoji šalis aprašo nestabilią rinką, kurioje ji veikia, ir problemas, susijusias su degalų, kuriuos galima naudoti šiltnamiams šildyti, kainų padidėjimu. Suinteresuotosios trečiosios šalies nuomone, jei Komisija nuspręstų uždrausti nagrinėjamą atleidimą nuo akcizo, daugelis to sektoriaus įmonių būtų priverstos užsidaryti arba sumažinti degalų, naudojamų šiltnamiams šildyti, kiekį, o dėl to suprastėtų jų gaminių kokybė. Be to, remiantis suinteresuotąja trečiąja šalimi, šildymui naudojamų degalų kainos Belgijoje ir Nyderlanduose (metano ir mazuto) nuo 20 iki 40 % mažesnės už Italijos žemės ūkyje naudojamo dyzelino kainą, todėl šiuo atveju nagrinėjamas atleidimas nuo akcizo niekaip neiškreipia konkurencijos. Galiausiai, šios trečiosios šalies nuomone, šiame sektoriuje veikiančių ūkių, kuriuose šiltnamiams šildyti naudojamos metano dujos, skaičius nuolat auga.

VI. **ANTROSIOS PROCEDŪROS PAGAL SUTARTIES 88 STRAIPSNIO 2 DALĮ PRADĖJIMAS (BYLA C 5/05)**

(34) Gavusi informacijos, iš kurios matyti, kad šiltnamių produkcijos augintojai buvo atleisti nuo daug didesnės akcizo dalies negu ta dalis, kuri nagrinėta pradėjus pirmąją procedūrą, Komisija inicijavo antrąją procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį. Abejones, išreikštas pradėjus pirmąją procedūrą (kilusias dėl to, kad Italijos valdžios institucijos neatsakė į Komisijos atsiųstą įsakymą pateikti informaciją), sustiprino minėtų valdžios institucijų reakcija į pirmąją pradėtą procedūrą. Iš esmės, Komisijos abejonės, išreikštos pradėjus antrąją procedūrą, buvo paremtos šiomis aplinkybėmis:

a) Italijos valdžios institucijos manymu, atleidimas nuo degalų akcizo, nesvarbu, kokio dydžio jis būtų, nėra valstybės pagalba, o tik mokesčių priemonė, pagrįsta dėl sistemos, kurios dalimi ji yra, pobūdžiu. Tačiau jos nepateikė jokios informacijos šiam teiginiui pagrįsti;

b) Italijos valdžios institucijos teigia, kad atleidimas nuo akcizo neiškreipia konkurencijos, nes daigynų augintojai galėjo pasinaudoti atleidimu, pradėję verstis auginimu šiltnamiuose. Šis teiginys atrodo abejotinas, nes nuo akcizo atleista siekiant ne paskatinti keisti veiklą ir pradėti verstis auginimu šiltnamiuose, bet palengvinti šiltnamių produkcijos augintojų, kurie jau verčiasi ta veikla, finansinę naštą, susijusią su jų veikla;

c) dėl konkurencijos iškraipymo Italijos valdžios institucijos taip pat tvirtina, kad, remiantis jų turimais oficialiais duomenimis, visiškas šiltnamių produkcijos augintojų atleidimas nuo akcizo konkurencijos neiškreipia. Komisijos nuomone, neaišku, kokiu pagrindu Italijos valdžios institucijos tai gali teigti, nes 2004 m. birželio 10 d. Komisijai teleksu atsiųstame atsakyme (žr. 14 konstatuojamąją dalį) jos teigė negalinčios suteikti tikslių duomenų apie sumas, kurias šiltnamių produkcijos augintojai sutaupė juos visiškai atleidus nuo akcizo;

d) nors Italijos institucijos tvirtina, kad valstybės pagalbos elementų nėra, jos nenurodo, kuria konkurencijos taisykle, jų nuomone, pagrįstas visiško atleidimo nuo akcizo suderinamumas su bendrąja rinka;

e) negalima paneigti, kad nuo akcizo atleista pažeidžiant direktyvas 92/81/EEB ir 2003/96/EB.

VII. **ITALIJOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ REAKCIJA Į ANTROSIOS PROCEDŪROS PRADĖJIMĄ PAGAL SUTARTIES 88 STRAIPSNIO 2 DALĮ**

(35) 2005 m. vasario 21 d. rašte Italijos valdžios institucijos tvirtina, kad esminiai antrosios procedūros klausimai yra tapatūs pirmosios procedūros klausimams, ir kad galioja tos pačios pastabos, kurios jau pateiktos pradėjus pirmąją procedūrą. Italijos valdžios institucijos taip pat papildė savo atsakymą teigdamos, kad:

a) valstybių narių atliekamas akcizo reguliavimas nėra valstybės pagalba pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį. 2003 m. kovo 19 d. ECOFIN tarybos išvados, pagal kurias bendrosios mokesčių sistemos išimtys arba skirtumai sistemoje, kurie gali būti pagrįsti mokesčių sistemos pobūdžiu ar bendrąja struktūra, nėra valstybės pagalba, buvo lemiamas veiksnys, patvirtinantis Bendrijos finansinių valdžios institucijų įgaliojimų viršenybę. Taigi, jos toms finansinėms institucijoms paprašius galėtų joms atsiųsti informacijos apie sistemos pobūdį ar bendrąją struktūrą;

b) Direktyvos 2003/96/EB 15 straipsnio 1 dalies sakinys „nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų“ negali būti aiškinama taip, kad Sutarties 87 ir 88 straipsnius būtų galima taikyti kiekvienai priemonei, kuria mažinamas akcizas ar atleidžiama nuo jo, ir kad, jei Bendrijos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs, kad kiekviena priemonė, kuria reguliuojamas akcizas, atitiktų Sutarties 87 ir 88 straipsnius, jis būtų išreiškęs savo valią įrašydamas nuorodą į tuos straipsnius vadovaudamasis esmine teisės aktų aiškinimo taisykle, kad *lex ubi voluit dixit* (tai, ką norima pasakyti teisės akte, jame pasakoma). Be to, bet kuriame kitame Bendrijos akte teisės aktų leidėjo valia, kad tam tikroms priemonėms būtų taikomos valstybės pagalbos taisyklės, išreikšta aiškiai, bet ne bendra formuluote „nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų“. Taip pat aiški ir tiksli formuluotė juolab būtina, nes teiginys, kad priemonė „yra valstybės pagalba“ arba „nėra valstybės pagalba“ turi didelį poveikį priemonės pobūdžiui, turiniui ir įgyvendinimo trukmei.

c) tai, kad priemonė nekelia pavojaus tinkamam vidaus rinkos veikimui ir neiškreipia konkurencijos yra objektyvus faktas, todėl jis nesusijęs su tuo, kiek gamintojai būtų galėję sutaupyti pasinaudodami šia priemone.

VIII. ITALIJOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ ATSAKYMAS Į 2008 m. GRUODŽIO 5 d. ĮSAKYMĄ PATEIKTI INFORMACIJĄ

(36) 2009 m. vasario 5 d. rašte Italijos valdžios institucijos pirmiausia grįžta prie teiginio dėl pagalbos suderinamumo su Direktyvos 92/81/EEB, kurioje, jų nuomone, nepakankamai paaiškintas atleidimo nuo akcizo ar jo sumažinimo suderinamumas su konkurencijos taisyklėmis, nuostatomis.

(37) Siekdamos paaiškinti savo poziciją, Italijos valdžios institucijos mini direktyvos 8 straipsnį, pagal kurį „nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų, valstybės narės gali visiškai ar dalinai atleisti nuo akcizo ar nustatyti mažesnį akcizą už mineralines alyvas, naudojamas, vykdant fiskalinę kontrolę <...> išskirtinai žemės ūkio ir sodininkystės įmonėse bei miškininkystėje <…>“.

(38) Italijos valdžios institucijų nuomone, tame straipsnyje vartojama fraze „nepažeidžiant“ nenustatoma prievolė laikytis Europos konkurencijos taisyklių, priešingai Direktyvos 2003/96/EB 26 straipsnio nuostatoms. Jei šiose dviejose direktyvose būtų nustatyti vienodi reikalavimai, Bendrijos teisės aktų leidėjui nebūtų priežasties aiškiau viską pasakyti Direktyvos 2003/96/EB 26 straipsnyje. Todėl Italijos valdžios institucijos daro išvadą, kad, atsižvelgiant į Direktyvos 92/81/EEB 8 straipsnį, valstybės narės gali pagrįstai taikyti sumažintą akcizą arba atleisti nuo akcizo taikymo sodininkystės sektoriuje.

(39) Italijos valdžios institucijos pabrėžia, kad dėl Direktyvos 92/81/EEB, taigi ir Direktyvos 2003/96/EB, įgyvendinimo *de facto* iškreipta konkurencija vidaus rinkoje, nes nustatytas akcizo sumažinimas ar atleidimas nuo jo naudingas toms valstybėms narėms, kurios turi didesnių finansinių išteklių ir gali sumažintą akcizą taikyti vienodai visame žemės ūkio sektoriuje. Kadangi Italijos ištekliai riboti, ji nusprendė imtis veiksmų tik šiltnamių produkcijos augintojų naudai, nes akcizo sumažinimo ir atleidimo nuo akcizo priemonės patvirtintos krizės, kurią sukėlė šildymo produktų kainų padidėjimas, sąlygomis. Taigi, Italijos valdžios institucijos teigia, kad Komisijai netinka kištis į tai, kokius prioritetus pasirenka valstybė narė.

(40) Dėl galimo Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai taikymo (žr. 20 konstatuojamąją dalį) Italijos valdžios institucijos teigia, kad akcizas sumažintas laikantis šių gairių nuostatų, todėl galėjo būti taikoma jose nustatyta išimtis, nes, jų nuomone, nagrinėjamas dalykas yra susijęs su esamais mokesčiais pagal gairių 51.2 punktą. Jame teigiama, kad tais atvejais, kai tai susiję su esamais mokesčiais, pagalba veiklai, susijusi su mokesčių sumažinimu ar atleidimu nuo jų, gali būti leidžiama, jei įvykdomos šios dvi sąlygos:

— tokie mokesčiai turi pastebimą teigiamą poveikį aplinkos apsaugai,

— taikyti įmonėms išimtis buvo nuspręsta jau nustačius mokesčius arba dėl didelių ekonominės padėties pokyčių, dėl kurių įmonių konkurencinė padėtis tapo labai sunki. Pastaruoju atveju, dydis, kuriuo sumažinamas mokestis, negali būti didesnis už dėl pasikeitusios ekonominės padėties atsiradusias sąnaudas. Nustojus didėti sąnaudoms, nustojama taikyti mokesčio lengvatą.

(41) Italijos valdžios institucijų teigimu, žemės ūkyje naudojamų degalų, visų pirma šildymui naudojamų dujų, akcizas gali būti laikomas aplinkos apsaugos mokesčiu, ir turi didelį poveikį aplinkai, nes skatina gamintojus mažinti degalų sunaudojimą.

(42) Dėl gairių, kuriomis remiantis įmonėms taikyti išimtis buvo nuspręsta jau nustačius mokesčius, 51.2 punkto b papunkčio, Italijos valdžios institucijos daro nuorodą į 2005 m. gruodžio 7 d. Komisijos sprendimą C(2005) 4436. Tame sprendime teigiama, kad „atitinkami akcizo mokesčiai galbūt iš pradžių nebuvo laikomi akivaizdžiu aplinkosauginiu tikslu, o taikyti neapmokestinimą buvo nuspręsta <...> gerokai anksčiau negu 2001 m. Todėl galima laikyti, kad sprendimas buvo priimtas tuo metu, kai pradėtas taikyti akcizo mokestis. Todėl pagal gairių 51.2 punktą, 51.1 punkto nuostatos gali būti taikomos šiame sprendime vertinamoms lengvatoms." Italijos valdžios institucijos priduria, kad sumažinti akcizą nuspręsta pasikeitus ekonominei padėčiai (visų pirma proporcingai didėjant naftos kainoms), dėl kurios šiltnamių produkcijos augintojų konkurencinė padėtis tapo labai sudėtinga, palyginti su tais ūkininkais, kurie augina derlių lauke, taigi tai paskatino kitų šalių valdžios institucijas patvirtinti priemones, naudingas šiltnamių produkcijos augintojams ir žvejybos sektoriui. Valdžios institucijos nurodė, kad per svarstomą laikotarpį šildymui naudojamo dyzelino kaina kito taip: + 37 % 1999–2000 m., + 26 % 1999–2001 m. ir +26 % 1999–2002 m. O kainų struktūra buvo tokia (metinis vidurkis EUR/l):

EUR/l

	Kaina be mokesčio	Mokestis	Kaina vartotojams
1999 m.	0,217	0,524	0,741
2000 m.	0,342	0,523	0,865
2001 m.	0,317	0,504	0,821
2002 m.	0,292	0,542	0,834
2003 m.	0,314	0,547	0,861
2004 m.	0,354	0,555	0,909

(43) Kita vertus, Italijos valdžios institucijos pabrėžia, kad taikant gairių 51 punktą bet kuriuo atveju reikalaujama, kad dalį mokesčio įmonės mokėtų. Jų nuomone, Italijos patvirtinta priemonė galėtų būti suderinama, jei pagalbos gavėjai mokėtų mažiausią sumą, nustatytą Bendrijos lygmeniu (kuri, remiantis valdžios institucijomis, 2000–2003 m. buvo 13 EUR/1 000 kg, o vėliau – 21 EUR/1 000 kg).

(44) Galiausiai, dėl bendros suteiktos pagalbos sumos, Italijos valdžios institucijos pažymėjo, kad duomenys įvairiuose su finansais susijusiuose įstatymuose apskaičiuoti remiantis šildymo degalų sunaudojimo prognozėmis, ir turėtų būti laikomi nesurinktomis pajamomis, bet ne paskirstytais ištekliais. Jų nuomone, tame etape buvo sunku išreikšti kiekybinį kiekvieno gamintojo įgytą pranašumą, nes atsakomybė už mokesčių sistemos administravimą tenka regionams, provincijoms ar net savivaldybėms. Duomenys bus atsiųsti, kai tik bus gauti.

IX. **2009 m. GEGUŽĖS 18 d. RAŠTAS**

(45) Šiame rašte Italijos valdžios institucijos pirmiausia tvirtina, kad akcizas buvo jau taikomas mokestis ir dėl to buvo galima taikyti jo išimtis pagal Gairių dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai nuostatas dėl 42 konstatuojamojoje dalyje nurodytų priežasčių.

(46) Po šio teiginio pateikiama atnaujinta lentelė, pirmiau pateikta 42 konstatuojamojoje dalyje (mokesčio skiltis padalyta akcizui ir PVM). Pagal naują lentelę kainų struktūra per nagrinėtą laikotarpį buvo tokia (šį kartą duomenys pateikti EUR/1 000 l):

EUR/1 000 l

	Kaina be mokesčio	PVM	Akcizas	Kaina vartotojams
1999 m.	219,83	123,5	397,67	741
2000 m.	344,35	144,1	375,92	864,33
2001 m.	313,4	136,7	370,11	820,22
2002 m.	293,31	139,7	405,24	838,26
2003 m.	314,37	143,5	403,21	861,1
2004 m.	355,01	151,6	403,21	909,86

(47) Italijos valdžios institucijos pabrėžė, kad nuo 1999 iki 2004 m. šildymui skirto dyzelino kaina vartotojams kilo, išskyrus nereikšmingą sumažėjimą 2000–2001 m. Tada pakartoti 42 ir 43 konstatuojamosiose dalyse jau paminėti teiginiai.

(48) Dėl priemonės pagrindimo atsižvelgiant į Italijos mokesčių sistemą, Italijos valdžios institucijos paaiškino, kad Italijoje degalų, kuriems netaikomas akcizas, kiekis paskirstytas remiantis paviršiaus plotu, derliaus kokybe ir faktiškai panaudotos žemės ūkio įrangos kiekiu. Taigi, galima teigti, kad atleidimas nuo akcizo apskaičiuotas remiantis veiklos rūšimi, ir šiltnamių produkcijos augintojams jis apskaičiuotas proporcingai, kadangi šios rūšies auginimas neabejotinai priklauso nuo dyzelino ir gamybos sąlygos, palyginti su produkcijos auginimu atvirame lauke, labai skiriasi. Be to, atleidimas nuo akcizo nebuvo palankus kuriam nors atskiram produktui, nes jis taikytas visiems šiltnamiuose auginamiems produktams, o auginimas šiltnamiuose gali būti laikomas visame žemės ūkio sektoriuje plačiai paplitusia praktika.

(49) Dėl bendresnio Sutarties 87 straipsnio 1 dalies taikymo, Italijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, kad tos dalies nuostatų nesilaikyta, taigi atleidimas nuo akcizo nebuvo nei atrankinis, nei iškreipiantis konkurenciją.

(50) Dėl atrankinio pobūdžio, Italijos valdžios institucijos daro nuorodą į Pirmosios instancijos teismo sprendimą Byloje T-233/04 ([9]). Tame sprendime (86 punktas) Teismas teigia, kad „dėl EB 87 straipsnio taikymo nėra svarbu, kad tariamo naudos iš priemonės gavėjo situacija yra geresnė ar blogesnė atsižvelgiant į ankstesnę teisinę situaciją arba, atvirkščiai, per tam tikrą laiką nepasikeitė. Reikia tik nustatyti, ar tam tikroje teisės sistemoje valstybės priemonė yra tokia, jog palaiko „tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą“ EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, palyginti su kitomis panašioje faktinėje ir teisinėje situacijoje esančiomis įmonėmis, atsižvelgiant į atitinkamos priemonės tikslus“.

(51) Italijos valdžios institucijų nuomone, atleidžiant nuo dyzelino, naudojamo uždarose patalpose, skirtose žemės ūkio produktams auginti, akcizo, nebuvo daromas skirtumas tarp įmonių, turinčių vienodą juridinį statusą ir patekusių į vienodą padėtį, arba tarp produktų, kadangi šia lengvata, įsigydamos dyzelino auginimo šiltnamiuose tikslais, galėjo pasinaudoti visos įmonės, neatsižvelgiant į tai, kokie produktai gaminami.

(52) Dėl tikimybės, kad priemonė iškreipia konkurenciją, Italijos valdžios institucijos daro nuorodą į Komisijos sprendimo C(2008) 1105 43 konstatuojamąją dalį, kurioje teigiama, kad visišku arba daliniu atleidimu nuo mokesčių, leidžiamu pagal Direktyvos 92/81/EEB 8 straipsnio 2 dalį, siekiama tokių pat tikslų, kaip ir priemone, nustatyta Direktyvoje 2003/96/EB, ir tas atleidimas yra gana mažo masto, taigi galima sakyti, kad analogiškai konkurencija neturėtų būti nederamai iškreipta.

(53) Italijos valdžios institucijos taip pat pridūrė kad, minėto sprendimo 32 straipsnyje Komisija išreiškia poziciją, kad tokios rūšies priemonės, taikomos degalams, naudojamiems pirminei žemės ūkio produktų gamybai, gali nederamai neiškreipti konkurencijos, atsižvelgiant į tai, kad ūkiai Europos Sąjungoje yra maži (daugiau kaip 60 % ūkių turi mažiau kaip penkis hektarus naudojamos žemės ūkio paskirties žemės). Remdamosi šiuo teiginiu kaip išeities tašku, Italijos valdžios institucijos pabrėžė, kad, taikant vienodo dydžio kriterijų, būtų sunku nagrinėjamu atleidimu nuo akcizo iškreipti konkurenciją, nes Italijoje maždaug 80 % ūkių turi mažiau kaip penkis hektarus naudojamos žemės ūkio paskirties žemės.

([9]) 2008 m. balandžio 10 d. sprendimas *Nyderlandai prieš Komisiją*, T-233/04, Rink. II-00591.

(54) Italijos valdžios institucijos taip pat teigia, kad 1 m^3 šiltnamio apšildyti reikia tik maždaug dviejų litrų dyzelino. Be to, remiantis nacionalinės žemės ūkio mechanizacijos įstaigos „Enama“ (*Ente nazionale per la meccanizzazione agricola*) atliktu dyzelino sunaudojimo keturiolikoje Italijos regionų (iš viso Italijoje yra 20 regionų) tyrimu, šiltnamiams naudojamas dyzelinas (167 436 001 litras) 2002 m. sudarė tik 11,77 %, o 2003 – 10,67 % žemės ūkyje naudojamo dyzelino.

(55) Pateikusios šiuos paaiškinimus, pagrindžiančius jų nuomonę, kad svarstomas atleidimas nuo akcizo neturėjo valstybės pagalbos elementų pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį, Italijos valdžios institucijos pakartojo atleidimo nuo akcizo pobūdį, pabrėžė tai, kad visi žemės ūkio produktų gamintojai, kurie vertėsi auginimu šiltnamiuose, galėjo juo pasinaudoti, ir taip pat pabrėžė, kad nediskriminavimo kriterijus dėl teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo priežasčių negali būti taikomas atgaline data.

X. **VERTINIMAS**

(56) Šiame sprendime nagrinėjamas atleidimo nuo dyzelino, naudojamo šiltnamiams šildyti, akcizo ir atleidimo nuo dyzelino, naudojamo kaip degalai, akcizo skirtumas.

(57) Atsižvelgiant į teiginį, pateiktą Italijos valdžios institucijų atsakyme į pirmąją ir antrąją pradėtą procedūrą, pirmiausia reikia išnagrinėti, ar schemoje yra valstybės pagalbos elementų pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

(58) Pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškreipia konkurenciją arba gali ją iškreipti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

(59) Nagrinėjama schema atitinka šią apibrėžtį ne tik dėl to, kad ji finansuojama iš valstybės išteklių (atleisdama nuo akcizo valstybė atsisako konkrečių įplaukų, kurias ji priešingu atveju gautų), bet ir dėl to, kad ji palanki tam tikroms įmonėms (žemės ūkio sektoriaus įmonėms ir toms šio sektoriaus įmonėms, kurios verčiasi auginimu šiltnamiuose) ir gali paveikti prekybą ar iškreipti konkurenciją, atsižvelgiant į Italijos padėtį žemės ūkio produkcijos auginimo šiltnamiuose srityje (pavyzdžiui, pagal šiltnamių paviršiaus plotą šviežių daržovių gamybos srityje Italija 2000 ir 2003 m. užėmė antrą vietą tarp Europos Sąjungos šalių gamintojų; galiausiai, per laikotarpį, su kuriuo susijusios procedūros, Italija buvo antra Europos šalis pagal paviršiaus, tenkančio šiltnamiams, plotą).

(60) Nagrinėjant šį atvejį, Italijos valdžios institucijos pateikė nemažai teiginių savo pozicijai, kad schemoje nėra valstybės pagalbos elementų, apginti:

— pagal politinį Tarybos ir Komisijos susitarimą 2003 m. kovo 19 d. ECOFIN taryboje, pagal kurį bendrosios [mokesčių] sistemos išimtys arba skirtumai sistemoje, kurie gali būti pagristi mokesčių sistemos pobūdžiu ar bendrąja struktūra, nėra valstybės pagalba. Be to, Italijoje atleidimas nuo akcizo atitiko Italijos mokesčių sistemą, nes buvo taikomas visiems šiltnamiuose užaugintiems produktams, o degalų, nuo kurių akcizo atleista, kiekis paskirstytas remiantis vykdoma veikla,

— pagal turimus apskaičiavimus ir duomenis, planuojama schema „nedarė žalos tinkamam vidaus rinkos funkcionavimui ir nesukėlė konkurencijos iškraipymo“ (žr. 30 ir 31 konstatuojamąsias dalis),

— atleidimas nuo akcizo nebuvo atrankinis ar iškreipiantis konkurenciją.

(61) Pirmiausia reikia pabrėžti, kad joks politinis sprendimas negali pakeisti Sutartyje objektyviai apibrėžtos pagalbos sąvokos.

(62) Dėl teiginio, kad atleidimas pagrįstas mokesčių sistemos pobūdžiu ar bendrąja struktūra, Komisija laikosi nuomonės, kad konkretus atleidimas nuo akcizo, taikomas tik tam tikros rūšies produkcijai (šiuo atveju auginimui šiltnamiuose, kuriam teikiamos didesnės lengvatos nei auginimui lauke), negali būti pagrįstas mokesčių sistemos pobūdžiu ar logika, kai Bendrijos teisėje iš esmės reikalaujama, kad valstybės narės taikytų akcizą ([10]). Tas pats taikoma ir tada, kai Bendrijos teisėje nenustatyta, kad gali būti atleidžiama nuo akcizo. Teiginys, kad atleidimas galioja visiems šiltnamiuose auginamiems produktams šiuo atveju nėra tinkamas, nes ištisos žemės ūkio produkcijos sektoriaus šakos atleistos nuo mažesnės dalies akcizo palyginti su šiltnamių produkcijos augintojais, ir jei, kaip teigia Italijos valdžios institucijos, degalų, nuo kurių akcizo atleista, kiekiai paskirstyti pagal vykdomą veiklą, vadovaujantis mokesčių sistemos logika nuo dyzelino akcizo reikėtų vienodai atleisti visų veiklos rūšių atveju.

(63) Atrankinio pobūdžio klausimas jau nagrinėtas 58 konstatuojamojoje dalyje. Dėl sprendimo byloje T-233/04, Komisija, atsižvelgdama į pirmiau pateiktas 25 ir 26 konstatuojamąsias dalis, pabrėžia, kad, nors net jei dyzeliną naudojantys žemės ūkio veiklos vykdytojai galėjo pasinaudoti atleidimu, šiltnamių produkcijos augintojai vis tiek buvo atleisti nuo didesnės dalies akcizo. Visų veiklos vykdytojų finansinė padėtis yra panaši, nes jie naudoja dyzeliną gamybai, todėl juos vienodai paveikia priemonės tikslas (sušvelninti išaugusių naftos kainų poveikį), neatsižvelgiant į tai, koks jų juridinis statusas. Iš tikrųjų, tai, kad panašioje situacijoje kai kurie veiklos vykdytojai galėjo pasinaudoti didesnėmis lengvatomis nei kiti, rodo, jog schemoje yra atrankinis elementas.

(64) Komisija atmeta Italijos valdžios institucijų argumentus, kad schema nekelia pavojaus tinkamam vidaus rinkos veikimui ir neiškreipia rinkos:

— sprendime, į kurį daro nuorodą Italijos valdžios institucijos (žr. 52 konstatuojamąją dalį), daroma išvada, kad valstybės pagalba yra, bet ji gali būti patvirtinama remiantis išimtimi pagal Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą. Tačiau šia išimtimi negali būti naudojamasi siekiant įrodyti, kad nagrinėjamoje schemoje nėra valstybės pagalbos (tai taip pat taikoma Italijos valdžios institucijų teiginiui, nurodytam 53 konstatuojamojoje dalyje);,

— 54 konstatuojamojoje dalyje minimi duomenys nėra išsamūs (14 regionų iš 20) ir nenurodoma, kad jie būtų tipiški: faktiškai neįmanoma padaryti išvados, ar regionai, apie kuriuos pateikti duomenys, yra regionai, kuriuose labiausiai paplitęs auginimas šiltnamiuose. Be to, duomenys, susiję su naudojimu žemės ūkio sektoriuje, rodo, kad dyzelino žemės ūkyje sunaudojama daug. Bet kuriuo atveju, pakanka to, kad pagalba sustiprinama konkurencinė įmonės padėtis, palyginti su kitų įmonių, kurios konkuruoja Bendrijos vidaus prekyboje, padėtimi, kad tokia pagalba galėtų iškreipti konkurenciją ir paveikti Bendrijos vidaus prekybą ([11]). Taip yra nagrinėjamu atveju, nes dėl atleidimo nuo akcizo Italijos įmonėms, auginančioms žemės ūkio produktus šiltnamiuose, sudaromos palankesnės sąlygos palyginti su tame pačiame sektoriuje dirbančiomis kitų valstybių narių įmonėmis.

(65) Italijos valdžios institucijos atsakyme, pateiktame pradėjus pirmąją procedūrą, taip pat teigia, kad nagrinėjama pagalba nebuvo valstybės pagalba ir kad ji turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į direktyvų 92/81/EEB ir 2003/96/EB nuostatas. Italijos valdžios institucijos prie šios išvados priėjo remdamosi teiginiu, kad valstybės pagalbos negali būti dėl paprasčiausio fakto, kad ES direktyvoje numatyta galimybė atleisti nuo mokesčių. Šis teiginys pakartotas ir atsakyme, pateiktame gavus joms siųstą įsakymą pateikti informaciją.

([10]) Žr. Komisijos sprendimą 2006/323/EB (OL L 119, 2006 5 4, p. 12).

([11]) Europos Bendrijų Teisingumo Teismo 1980 m. rugsėjo 17 d. sprendimas *Philip Morris Holland* prieš *Komisiją*, 730/79, Rink. 2671.

(66) Komisija su šiuo teiginiu sutikti negali. Direktyvos 92/81/EEB šeštoje konstatuojamojoje dalyje valstybėms narėms leidžiama „pasirinktinai <…> nustatyti tam tikras kitas išimtis <…>, kai tai nekenkia konkurencijai“. Be to, minėtos direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės gali visiškai arba iš dalies atleisti nuo akcizo arba jį sumažinti „nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų“. Direktyvoje 92/81/EEB, kurioje sakoma, kad kyla konkurencijos iškreipimo rizika, nepaneigiama galimybė, kad atleidimas nuo akcizo yra valstybės pagalba. Reikėtų priminti, kad įgaliojimai, susiję su valstybės pagalba, Komisijai suteikti tiesiogiai Sutartyje ir jie negali būti ribojami direktyva, kurios tikslas – suderinti mokesčius Europos lygmeniu.

(67) Be to, Direktyvos 2003/96/EB preambulės 15 ir 24 konstatuojamosiose dalyse teigiama, kad priemonės, kuriomis siekiama taikyti diferencijuotas nacionalines apmokestinimo normas, turi atitikti taisykles, kuriomis reguliuojama vidaus rinka ir konkurencija, kad nebūtų iškreipta konkurencija. Reikalavimas taikyti konkurencijos taisykles patvirtintas minėtos direktyvos 26 straipsnyje, kuriame atkreipiamas dėmesys į tai, kad tokios priemonės gali būti valstybės pagalba ir tokiais atvejais apie jas būtina pranešti pagal Sutarties 88 straipsnio 3 dalį. Tame straipsnyje aiškiai pasakyta, kad informacija, pateikta Komisijai remiantis ta direktyva, neatleidžia valstybių narių nuo įsipareigojimo teikti informaciją pagal Sutarties 88 straipsnio 3 dalį.

(68) Galiausiai, Italijos valdžios institucijos pačios tvirtina (žr. 39 konstatuojamąją dalį), kad atleidimu nuo akcizo iškreipta konkurencija, o tai yra valstybės pagalbai būdingas elementas pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

(69) Atsižvelgdama į visus šiuos svarstymus, Komisija daro išvadą, kad atleidimas nuo akcizo, nustatytas pagal nagrinėjamą schemą, yra valstybės pagalba pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

(70) Tačiau Sutarties 87 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytais atvejais tokios priemonės, taikant išimtis, gali būti laikomos suderinamomis su bendrąja rinka.

(71) Išimtys pagal Sutarties 87 straipsnio 2 dalį yra susijusios su socialinio pobūdžio pagalba individualiems vartotojams, pagalba gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti ir pagalba, teikiama tam tikrų Vokietijos Federacinės Respublikos regionų ūkiui, ir netaikomos šiuo atveju, nepaisant to, kas yra schemos pagalbos gavėjai.

(72) Komisija laikosi nuomonės, kad išimtys pagal Sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punktą, susijusios su tam tikrų regionų plėtra, netaikomos nagrinėjamai schemai, nes šioje schemoje nėra valstybės pagalbos, kuria būtų skatinama tam tikrų regionų, kuriuose gyvenimo lygis yra neįprastai žemas ar kuriuose labai didelis nedarbas, vystymas.

(73) Dėl išimčių pagal Sutarties 87 straipsnio 3 dalies b punktą, pakanka nurodyti, kad nagrinėjama mokesčių schema nėra bendriems Bendrijos interesams svarbus projektas ir juo nesiekiama atitaisyti didelių Italijos ekonomikos sutrikimų. Ja taip pat nesiekiama remti kultūrą ir išsaugoti paveldą pagal Sutarties 87 straipsnio 3 dalies d punktą.

(74) Atitinkamai, vienintelė išimtis, kurią būtų galima taikyti, nustatyta Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkte, pagal kurį pagalba gali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka, jei ji skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.

(75) Kadangi pagalba pagal nagrinėjamą schemą yra pagalba, apie kurią nepranešta, jos suderinamumas su bendrąja rinka turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į valstybės pagalbos taisykles, galiojusias tuo metu, kai pagalba buvo suteikta, kaip nustatyta Komisijos pranešime dėl taikomų taisyklių vertinant neteisėtą valstybės pagalbą nustatymo ([12]).

(76) Nors naujų Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių ([13]) 172 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad neteisėta valstybės pagalba, kuri buvo skiriama įsigaliojus Direktyvai 2003/96/EB, laikoma suderinama su Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktu, tačiau tai taikoma tik tada, jei ji atitinka visas jo nuostatas, o žemės ūkio sektoriuje nebuvo taikomas mokesčių diferencijavimas. Tai taip pat taikoma neteisėtai pagal Direktyvą 92/81/EEB suteiktai pagalbai.

(77) Direktyvos 92/81/EEB 1 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad „valstybės narės šia direktyva nustato suderintą akcizą mineralinėms alyvoms“. 1 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad valstybės narės savo akcizų tarifus nustato pagal 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvą 92/82/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo ([14]).

([12]) OL C 119, 2002 5 22, p. 22.
([13]) OL C 319, 2006 12 27, p. 1.
([14]) OL L 316, 1992 10 31, p. 19. Dyzelino, naudojamo šiltnamiams šildyti, akcizas nurodytas 43 konstatuojamojoje dalyje.

(78) Direktyvos 92/82/EEB 5 straipsnio 2 dalyje nustatomas šildymui skirto gazolio (dyzelino), naudojamo stacionariniams varikliams, statybos ir viešuosiuose darbuose naudojamiems įrenginiams bei mašinoms arba transporto priemonėms, kurios skirtos naudoti ne valstybiniuose keliuose arba kai nėra išduotas leidimas naudoti jų valstybiniuose keliuose, tarifas, lygus 18 ekiu už 1 000 litrų.

(79) Direktyvos 92/81/EEB 2 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad „mineralinėms alyvoms, išskyrus tas, kurių akcizo dydis nustatytas Direktyvoje 92/82/EEB, akcizas taikomas, jeigu jos skirtos naudoti, parduodamos arba naudojamos kaip šildymui skirtas kuras ar variklių degalai. Akcizo dydis nustatomas atsižvelgiant atitinkamai į lygiavertį šildymui skirtą kurą ar variklių degalus“. (Italijos valdžios institucijų nurodyti 13 EUR (žr. 43 punktą) – tai mokestis, taikomas lygiaverčiams šildymui skirtiems degalams arba variklių degalams, t. y. mazuto mokestis yra 13 EUR už 1 000 kg, kaip nustatyta pastarosios direktyvos 6 straipsnyje).

(80) Tačiau Direktyvos 92/81/EEB direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad „nepažeidžiant kitų Bendrijos nuostatų, valstybės narės gali visiškai ar dalinai atleisti nuo akcizo ar nustatyti mažesnį akcizą už mineralines alyvas, naudojamas, vykdant fiskalinę kontrolę <...> išskirtinai žemės ūkio ir sodininkystės įmonėse bei miškininkystėje“.

(81) Pagal Direktyvą 2003/96/EB, kuri taikoma nuo 2004 m. sausio 1 d. ([15]), minimali gazolino (dyzelino) akcizo norma yra 21 EUR už 1 000 l (9 straipsnis kartu su direktyvos I priedo C lentele). Šioje direktyvoje taip pat yra nuostatų, kurios analogiškos Direktyvos 92/81/EEB 8 straipsnio 2 dalies nuostatoms, būtent 15 straipsnio 3 dalies nuostatos, pagal kurias „valstybės narės gali taikyti apmokestinimo iki nulio lygį energetikos produktams ir elektros energijai, naudojamiems žemės ūkio, sodininkystės ar žuvivaisos darbams bei miškininkystėje“.

(82) Todėl, remiantis minėtomis dviem direktyvomis, buvo galima taikyti visišką atleidimą nuo akcizo. Tačiau kadangi pagal nagrinėjamą pagalbos schemą atleidimas nuo akcizo diferencijuojamas ir atleidimu pasinaudoja tam tikros žemės ūkio įmonės, pagalbos schema negali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka pagal Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių 172 punktą ([16]).

(83) Per visą laikotarpį, kuriuo taikytos abi procedūros, inicijuotos dėl atleidimo nuo akcizo (nuo 2000 m. spalio 3 d. iki 2004 m. gruodžio 31 d., žr. 25 ir 27 konstatuojamąsias dalis), valstybės pagalbai galiojusios taisyklės buvo Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje ([17]) (toliau – 2000 m. žemės ūkio gairės) nustatytos taisyklės.

(84) Komisijos nuomone, atsižvelgiant į jos pobūdį (visiškas atleidimas nuo akcizo), pagalba yra vienašališka valstybės pagalba, kuria paprasčiausiai siekiama pagerinti finansinę gamintojų padėtį, neskatinant sektoriaus plėtros. Šį teiginį patvirtina tai, kad Italijos valdžios institucijos papildomai pateiktoje informacijoje aiškina, kad pagalbos suteikimo priežastis buvo išaugusios naftos kainos (žr. 39 konstatuojamąją dalį).

(85) Pagal 2000 m. žemės ūkio gairių 3.5 punktą, suteikta pagalba yra pagalba veiklai ir tai nesuderinama su bendrąja rinka.

(86) Tačiau 2000 m. žemės ūkio gairių 5.5 punkte leidžiama minėto 3.5 punkto nuostatų išimtis dėl pagalbos veiklai aplinkos apsaugos tikslais.

(87) Visų pirma, 2000 m. žemės ūkio gairių 5.5.4 punkte kalbama apie konkretų dalinio arba visiško atleidimo nuo aplinkos apsaugos mokesčių atvejį. Čia, pareiškusi tam tikras išlygas, Komisija teigia, kad tokia pagalba galėtų būti priimtina, jei būtų įvykdytos šios sąlygos:

— pagalba būtų laikina (teikiama ne ilgiau kaip penkerius metus) ir proporcingai mažėjanti,

— galėtų būti įrodyta, kad pagalba yra būtina prarastam tarptautiniam konkurencingumui kompensuoti,

— pagalbos schema būtų tikra paskata mažinti naudojamas medžiagas.

(88) Nagrinėjamu atveju Komisija mano, kad pagalba nėra proporcingai mažėjanti, nes, atsižvelgiant į įvairius su finansais susijusių įstatymų straipsnius, kuriuose numatytas atleidimas nuo akcizo, atleidimas buvo dalinis iki 2000 m. gruodžio 31 d., o vėliau visus 27 konstatuojamojoje dalyje nurodytus laikotarpius nuo akcizo buvo visiškai atleista. Be to, pagalba nebuvo laikina, nes iš tikrųjų, išskyrus antrą 2001 m. pusmetį, nuo akcizo buvo nuolat atleista visą laikotarpį. Nors Italijos valdžios institucijos neabejotinai paminėjo sunkią konkurencinę padėtį (žr. 42 konstatuojamąją dalį), jos nepateikė informacijos, įrodančios, kad prarastas konkurencingumas. Galiausiai, atrodo neįtikėtina, kad atleidimo sistema, dėl kurios degalai iš esmės atpinga, paskatintų pagalbos gavėjus naudoti mažiau medžiagų (nesvarbu, ar tai būtų šiltnamiai, ar patys degalai, jei jie laikomi naudojamomis medžiagomis).

([15]) Išskyrus tam tikras nuostatas, nesusijusias su nagrinėjamu dalyku.
([16]) Žr. 13 išnašą.
([17]) OL C 28, 2000 2 1, p. 2.

(89) Taigi nagrinėjama valstybės pagalba negali būti laikoma pateisinama remiantis vien 2000 m. žemės ūkio gairių nuostatomis, kurios leidžia paprasčiausią pagalbą veiklai laikyti suderinama su bendrąja rinka.

(90) Tačiau 2000 m. žemės ūkio gairių 5.6.2 punkte taip pat nustatyta galimybė pagalbą vertinti kiekvienu pavieniu atveju, atsižvelgiant į principus, nustatytus Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai.

(91) Atsižvelgiant į laikotarpį, kurį apima abi procedūros, analizuojant nagrinėjamos pagalbos suderinamumą valstybės pagalbos taisykles reikia taikyti taip:

— nuo 2000 m. spalio 3 d. iki 2001 m. vasario 2 d. taikomos Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai, kurios galiojo nuo 1994 m. (toliau – 1994 m. gairės) ([18]),

— nuo 2001 m. vasario 3 d. iki 2004 m. gruodžio 31 d. taikomos Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai, kurios galiojo nuo 2001 m. (toliau – 2001 m. gairės) ([19]).

(92) Pagal 1994 m. gaires (3.4 punktas), Komisija gali taikyti taisyklės, kad pagalba veiklai neleidžiama, išimtį, jei tokia pagalba tik kompensuojamos papildomos gamybos sąnaudos, palyginti su tradicinėmis gamybos sąnaudomis, jei ji laikina ir iš esmės proporcingai mažėjanti, ir jei ja siekiama skatinti mažinti taršą arba greičiau diegiamos veiksmingesnio išteklių naudojimo priemonės.

(93) 3.4 punkte taip pat teigiama, kad gali būti leista laikinai atleisti nuo naujų aplinkos apsaugos mokesčių, jei to reikia siekiant kompensuoti konkurencingumo praradimą, visų pirma tarptautiniu lygmeniu. Dar vienas veiksnys, į kurį reikėtų atsižvelgti, – ką susijusios firmos turi padaryti, kad sumažintų savo keliamą taršą. Ši nuostata taikoma tais atvejais, kai atleidžiama nuo mokesčių, nustatytų pagal EB teisės aktus.

(94) Be to, kad, kaip nurodyta tyrime, atliktame atsižvelgiant į 2000 m. žemės ūkio gairių 5.5.4 punktą, pagalba nėra nei laikina, nei proporcingai mažėjanti, taip pat nėra jokios paskatos, Komisija mano, kad jos turima informacija niekaip neįrodo, kad teikiant pagalbą griežtai apsiribojama tik papildomų gamybos sąnaudų, palyginti su tradicinėmis gamybos sąnaudomis, kompensavimu. Taigi, pagalba neatitinka 92 konstatuojamojoje dalyje minimų sąlygų, kurios leistų ją laikyti suderinama su bendrąja rinka.

(95) Be to, šiuo atveju 93 konstatuojamojoje dalyje minimos sąlygos nėra tinkamos, kadangi pagalba nesusijusi su naujais mokesčiais (akcizas buvo nustatytas dar iki laikotarpio, kurį apima abi procedūros: pavyzdžiui, 2000 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. 388, kuriuo nustatytas visiškas atleidimas nuo akcizo nuo 2001 m. sausio 1 d. iki birželio 30 d., 24 straipsnio 3 dalyje daroma nuoroda į įstatymą Nr. 662/1996, kuris susijęs su akcizu ir kuriame darome nuoroda daroma į dekretą Nr. 504/1995, kuriame pateikiamas suvestinis teisės aktų nuostatų dėl gamybos ir vartojimo mokesčių tekstas). Tai turėdama omenyje Komisija pabrėžia, kad Italijos valdžios institucijos neprieštaravo tam, kad nagrinėjami mokesčiai yra „esami mokesčiai“. Juolab jos niekada netvirtino, kad šie mokesčiai nustatyti neseniai (žr. 40 ir 45 konstatuojamąsias dalis).

(96) Atitinkamai, ši pagalba negali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka pagal 1994 m. gaires.

(97) 2001 m. gairėse atskiriami nauji mokesčiai (51 punkto 1 papunktis) ir esami mokesčiai (51 punkto 2 papunktis ir 52 punktas).

(98) Komisijos nuomone akcizas, nuo kurio atleista, turi būti laikomas esamu mokesčiu per visą nagrinėjamą laikotarpį, nes, be 95 konstatuojamojoje dalyje pateiktų svarstymų, atleisti nuo akcizo nuspręsta kiekvienais metais įvairiuose su finansais susijusiuose įstatymuose, o ne bet kuriuo vienu metu per nagrinėjamą laikotarpį priimtame viename įstatyme su savaiminėmis išimtimis. Be to, Komisija jau 95 konstatuojamojoje dalyje pabrėžė, kad Italijos valdžios institucijos niekada neprieštaravo faktui, kad nagrinėjami mokesčiai yra „esami mokesčiai“, ir niekada netvirtino, kad jie nustatyti neseniai.

(99) Kaip teigiama 40 konstatuojamojoje dalyje, 2001 m. gairių 51 punkto 2 papunktyje leidžiama naujiems mokesčiams taikomas sąlygas (nustatyta 51.1 punkte) taikyti esamiems mokesčiams, jei vienu metu įvykdomos šios dvi sąlygos:

— tokie mokesčiai turi pastebimą teigiamą poveikį aplinkos apsaugai,

([18]) OL C 72, 1994 3 10, p. 3.
([19]) Žr. 5 išnašą.

— taikyti įmonėms išimtis buvo nuspręsta jau nustačius mokesčius arba dėl didelių ekonominės padėties pokyčių, dėl kurių įmonių konkurencinė padėtis tapo labai sudėtinga. Pastaruoju atveju, dydis, kuriuo sumažinamas mokestis, negali būti didesnis nei dėl pasikeitusios ekonominės padėties padidėjusių sąnaudų. Nustojus didėti sąnaudoms, nustojama taikyti mokesčio lengvatą.

(100) Komisija gali sutikti, kad mokestis, pavyzdžiui šildymui naudojamo dyzelino akcizas, kurio poveikis – didesnė dyzelino kaina, gali priversti naudotojus sumažinti dyzelino naudojimą, o tai turėtų teigiamą poveikį aplinkos apsaugai. Tačiau nagrinėjamas atleidimas nuo akcizo buvo nustatomas ne vienus metus, buvo netgi pertrauka nuo 2001 m. liepos 1 d. iki gruodžio 31 d. (žr. 27 konstatuojamąją dalį), ir Italijos valdžios institucijos nei įrodė, nei teigė, kad taikyti šias išimtis nuspręsta tuo metu, kai buvo tvirtinamas mokestis. Priešingai, jos pabrėžė, kad išimtys buvo patvirtintos tiesiog tam, kad būtų galima palengvinti sunkią ekonominę padėtį, susidariusią dėl padidėjusių variklių ir šildymo degalų kainų.

(101) Negalima sutikti su Italijos valdžios institucijų teiginiu, kad Komisija turėti atlikti tyrimą taip, lyg dėl atleidimo nuo akcizo būtų nuspręsta tuo metu, kai buvo tvirtinamas mokestis. Tiesą sakant, Italijos valdžios institucijos daro nuorodą į Komisijos sprendimą C(2005) 4436 (žr. 42 konstatuojamąją dalį). Šiame sprendime (visų pirma žr. jo 74 konstatuojamąją dalį) Komisija nustatytus faktus pagrindė tuo, kad dėl atleidimo nuo akcizo sprendimas priimtas gerokai prieš įsigaliojant 2001 m. aplinkos apsaugos gairėms. Tačiau nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad pirmą kartą nuo akcizo atleista 2000 m. spalio mėn., t. y. prieš pat įsigaliojant toms gairėms. Reikia pabrėžti, kad Italijos valdžios institucijos jokiame etape nesirėmė anksčiau nustatytu atleidimu nuo akcizo.

(102) Kita vertus, dėl 2001 m. gairių 51 punkto 2 papunkčio antrosios pastraipos antrosios sąlygos, Italijos valdžios institucijos nepateikė įrodymų, kad ekonominė situacija pastebimai pasikeitė ir kad dėl to firmų konkurencinė padėtis pasidarė labai sunki (žr. 88 konstatuojamąją dalį), jos taip pat neįrodė, kad atleidimo nuo akcizo vertė nebuvo didesnė už sąnaudų padidėjimą pasikeitus ekonominėms sąlygoms. Dėl su konkurencine padėtimi susijusio klausimo, duomenimis, pateiktais lentelėse 42 ir 46 konstatuojamosiose dalyse, nesuteikiama jokios lyginamosios informacijos. Todėl iš jų negalima nustatyti jokio Italijos šiltnamių produkcijos augintojų įmonių konkurencinės padėties pablogėjimo. Turint tai omenyje, reikėtų pabrėžti, kad naftos produktų kainų padidėjimas paveikė visą Europą, ne tik Italiją.

(103) Kadangi viena iš dviejų 99 konstatuojamojoje dalyje minimų sąlygų neįvykdyta, 2001 m. gairių 51 punkto 2 papunkčio sąlygos negali būti taikomos, negali būti taikomos ir 51 punkto 1 papunkčio sąlygos.

(104) Kitu atveju, net jei būtų taikytos 51 punkto 2 papunkčio nuostatos, nagrinėjamas atleidimas nuo akcizo negalėjo būti laikomas atitinkantis reikalavimus pagal 51 punkto 1 papunktį, kuriame teigiama, kad:

„jeigu, aplinkosauginiais sumetimais, valstybė narė nustato naują mokestį tam tikroje veiklos srityje, arba tam tikriems gaminiams, kurių atžvilgiu mokesčiai Bendrijos lygiu nebuvo harmonizuoti, arba valstybės narės nustatytas mokestis yra didesnis, nei numato atitinkami Bendrijos teisės aktai, Komisija laikosi nuomonės, kad atleidimas nuo mokesčių 10-ties metų laikotarpiui, nenumatant proporcingo mokesčio mažinimo, gali būti pateisinamas dviem atvejais:

a) jeigu valstybė narė ir atleidžiama nuo mokesčio įmonė sudaro sutartį, pagal kurią įmonė arba įmonių grupė įsipareigoja pasiekti aplinkosauginius tikslus per laikotarpį, kuriam ji atleidžiama nuo mokesčių, arba kai įmonės sudaro savanoriškus susitarimus su tokiomis pačiomis pasekmėmis. Be to, tokiais susitarimais arba iniciatyvomis gali būti siekiama sumažinti energijos suvartojimą, teršalų išmetimą, arba taikyti bet kokias kitas aplinkosaugines priemones. Kiekviena valstybė narė yra įpareigota tartis dėl susitarimų turinio, kurį, kai jai bus pateiktas pranešimas apie pagalbos projektus, vertins Komisija. Valstybės narės privalo užtikrinti griežtą įmonių ar įmonių grupių prisiimtų įsipareigojimų vykdymo kontrolę. Susitarimuose tarp valstybių narių ir įmonių privalo būti baudas įtvirtinančias nuostatas, kurios turi būti taikomos nevykdant įsipareigojimų.

Šios nuostatos taip pat taikomos valstybei narei nustačius mokesčių sumažinimą, laikantis tokių sąlygų, kurių poveikis yra toks pat, kaip aukščiau minėtų susitarimų ar įsipareigojimų;

b) atleidimas nuo mokesčių gali būti taikomas ir nesudarant susitarimo tarp įmonės ir valstybės narės, jeigu tenkinama bent viena šių sąlygų:

— taikant Bendrijos nustatyto mokesčio sumažinimą, po sumažinimo įmonių faktiškai mokama suma turi išlikti didesnė, nei Bendrijos nustatytas minimumas, siekiant skatinti įmones gerinti aplinkos apsaugą,

— sumažinus vietinį mokestį, nesant įtvirtinto atitinkamo Bendrijos mokesčio,, teisę mokėti mažesnį mokestį turinčios įmonės, vis dėlto privalo sumokėti didžiąją nacionalinio mokesčio dalį.“

(105) Šiuo atveju taikytas akcizas buvo neabejotinai didesnis (prieš atleidžiant nuo akcizo ir prieš jį sumažinant) už suderintą mokesčių lygį (žr. 43 ir 46 konstatuojamąsias dalis), tačiau neatrodo, kad būtų sudaryti susitarimai (pavyzdžiui, minimi 51.1 punkto a papunktyje) tarp valstybių narių ir pagalbos gavėjų, arba kad jie būtų savanoriškai sudarę panašius susitarimus (Komisijai nepranešta apie jokį susitarimą). Be to, Italijos valdžios institucijos pabrėžė, kad nagrinėjamas atleidimas nuo akcizo nustatytas siekiant palengvinti sudėtingą ekonominę padėtį ir niekada neminėjo jokių aplinkos apsaugos priemonių, kurių už tai būtų reikalaujama iš pagalbos gavėjų.

(106) 51.1 punkto b papunktyje nustatytų susitarimų sudarymo alternatyva negali būti taikoma šiuo atveju, nes per tą nagrinėjamą laikotarpį, kuris buvo įsigaliojus 2001 m. gairėms, šiltnamių produkcijos augintojai buvo visiškai atleisti nuo akcizo, taigi nemokėjo sumos, kuri būtų didesnė už Komisijos nustatytą mažiausią sumą ([20]), tiek, kad būtų paskatinti imtis veiksmų ir gerinti aplinkos apsaugą, kaip nustatyta 2001 m. gairėse tais atvejais, kai sumažinimas yra susijęs Bendrijos mokesčiu.

(107) Tačiau 2001 m. gairių 52 punkte teigiama, kad labai padidinus esamus mokesčius, kai valstybė narė mano, jog kai kurioms įmonėms būtina numatyti išimtis, 51 punkto 1 papunkčio sąlygos dėl naujų mokesčių taikomos pagal analogiją. Todėl pirmiausia būtina išnagrinėti, ar akcizas labai padidėjo.

(108) Iš 46 punkte pateiktos lentelės matyti, kad akcizas labai nepadidėjo, jis kito taip: – 5,4 % nuo 1999 iki 2000 m., – 6,98 % nuo 1999 iki 2001 m., + 1,9 % nuo 1999 ir 2002 m. ir + 1,3 % nuo 1999 iki 2003 m. Vertinant pagal metus, akcizas kito taip: – 5,4 % nuo 1999 iki 2000 m., – 1,6 % nuo 2000 iki 2001 m., + 9,5 % nuo 2001 iki 2002 m. ir – 0,5 % nuo 2002 iki 2003 m. Taigi, matyti, kad akcizas nuolat mažėjo, išskyrus 2001–2002 m. Tačiau per tą laikotarpį buvęs padidėjimas negali būti laikomas dideliu, nes, iš tikrųjų, jis praktiškai neturėjo poveikio šildymui skirto dyzelino vartotojų kainų tendencijoms (remiantis lentelėje pateikta informacija, šildymui skirto dyzelino vartotojų kaina per tuos dvejus metus padidėjo tik 2,2 %). Taigi, 2001 m. gairių 52 punkto nuostatos negali būti taikomos šiuo atveju.

(109) Galiausiai 2001 m. gairių 53 punkte teigiama, kad Komisijos nuomone, kai sumažinimas yra susijęs su mokesčiu, kuris suderintas Bendrijos lygmeniu, ir kai vietinis mokestis yra žemesnis ar lygus Bendrijos nustatytam mažiausiam mokesčio dydžiui, tokiu atveju atleidžiant nuo mokesčių, privalo būti įvykdytos 45 ir 46 punktuose išdėstytos sąlygos, ir tik gavus leidimą nukrypti nuo Bendrijos teise nustatyto minimalaus mokesčio dydžio.

(110) 2001 m. gairių 45 straipsnyje teigiama, kad pagalbos trukmė turi būti ne ilgesnė kaip penkeri metai tais atvejais, kai pagalba yra proporcingai mažėjanti, ir kad pagalbos dydis gali siekti 100 % papildomų sąnaudų ([21]) pirmaisiais metais, tačiau turi laipsniškai sumažėti iki nulio penktųjų metų pabaigoje.

(111) 2001 m. gairių 46 punkte teigiama, kad tais atvejais, kai pagalba nėra proporcingai mažėjanti, ji negali būti teikiama daugiau nei penkerius metus, o jos dydis negali viršyti 50 % papildomų sąnaudų.

(112) Nagrinėjamu atveju Komisija jau pažymėjo, kad pagalba nebuvo proporcingai mažėjanti (žr. 88 konstatuojamąją dalį). Taigi, jai galėtų būti taikomos tik gairių 46 punkto nuostatos. Tačiau iš Italijos valdžios institucijų pateiktos informacijos Komisija niekaip negali padaryti išvados, kad pagalbos dydis buvo ne daugiau kaip 50 % papildomų gamybos sąnaudų, patiriamų dėl akcizo, palyginti su šiltnamiuose auginamų produktų rinkos kainomis.

(113) Taigi, pagalba negali būti laikoma atitinkanti reikalavimus pagal 2001 m. gairių 46 punkto nuostatas arba, vadinasi, ir pagal gairių 53 punkto nuostatas.

([20]) 13 EUR už 1 000 kg per 2000–2003 m. laikotarpį ir 21 EUR už 1 000 l – žr. 43 konstatuojamąją dalį.

([21]) Papildomos sąnaudos gairių 43 punkte apibrėžtos kaip papildomos gamybos sąnaudos, palyginti su atitinkamų prekių ar paslaugų rinkos kainomis.

(114) Iš 94–112 konstatuojamosiose dalyse pateiktų svarstymų matyti, kad nagrinėjama pagalba negali būti laikoma suderinama su bendrąją rinka pagal 2001 m. gairių nuostatas.

(115) Dėl kitų teiginių, kuriuos pateikė Italijos valdžios institucijos įvairiais šio atvejo tyrimo etapais, Komisija mano, kad nėra informacijos, kuri galėtų išsklaidyti 34 konstatuojamosios dalies b papunktyje pareikštas abejones. 43 konstatuojamojoje dalyje pateiktas teiginys, kad Italijos patvirtinta priemonė galėtų būti suderinama su bendrąja rinka, jei pagalbos gavėjai sumokėtų mažiausią sumą, nustatytą Bendrijos lygmeniu, yra netinkamas, nes šiltnamių produkcijos augintojai buvo visiškai atleisti nuo akcizo beveik visą nagrinėjamą laikotarpį, taigi jie nemokėjo mokesčių.

(116) Dėl suinteresuotos trečiosios šalies, kuri atsiuntė pastabas pradėjus pirmąją procedūrą, pateiktų teiginių, nepateikta detalių, pagrindžiančių pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka. Iš tikrųjų, dėl padėties, į kurią patektų pagalbos gavėjai, jei pagalba būtų pripažinta nesuderinama ir turėtų būti grąžinta, sunkumo, reikėtų prisiminti, kad susigrąžinti nesuderinamą pagalbą būtina siekiant atkurti ankstesnę padėtį, t. y. neiškreiptos konkurencijos padėtį, kuri buvo prieš suteikiant pagalbą. Tai, kad tam tikros įmonės nebebus pelningos, yra paprasčiausias laisvos konkurencijos rezultatas įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis. Kita vertus, nėra įrodymų, kad sumažinus dyzelino naudojimą būtinai suprastės gaunamų produktų kokybė (daugių daugiausia, dėl tokio sumažinimo galbūt šiek tiek vėliau sunoktų ar užaugtų derlius). Galiausiai, nuoroda į padėtį kitose šalyse, siekiant įrodyti, kad konkurencija neiškreipiama, netinkama. Turint tai omenyje, pakanka pažymėti, kad atleidimas nuo akcizo leidžia pagerinti Italijos šiltnamių produkcijos augintojų konkurencinę padėtį, palyginti su padėtimi kitose šalyse ir, taigi, pradinis lyginimo taškas turi būti padėtis Italijoje tuo metu, kai nuo akcizo mokesčio nebuvo atleista.

XI. IŠVADA

(117) Komisija nustatė, kad Italija neteisėtai įgyvendino nagrinėjamą pagalbą, ir tai prieštarauja Sutarties 88 straipsnio 3 daliai. Minėtas tyrimas parodė, kad pagalba negali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka, nes neatitinka 2000 ir 2007 m. žemės ūkio gairių bei 1994 ir 2001 m. aplinkos apsaugos gairių. Be to, tyrimas parodė, kad vien direktyvų galiojimu negalima pateisinti priemonių, galinčių iškreipti konkurenciją, įgyvendinimą, o Italijos valdžios institucijos neišsklaidė abejonių, kurias Komisija pareiškė inicijuodama procedūrą pagal Sutarties 88 straipsnio 2 dalį.

(118) Pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalį, jeigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų susigrąžinta iš pagalbos gavėjų (šiuo atveju, iš šiltnamių produkcijos augintojų). Taigi Italija privalo imtis visų būtinų priemonių ir susigrąžinti iš pagalbos gavėjų nesuderinamą išmokėtą pagalbą, kuriuos dydis atitinka skirtumą tarp visos akcizo, nuo kurio atleisto, sumos ir kitiems žemės ūkio sektoriaus veiklos vykdytojoms sumažinto akcizo dalies sumos. Pagal Komisijos pranešimo „Dėl veiksmingo Komisijos sprendimų, kuriais valstybėms narėms nurodoma susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą valstybės pagalbą, įgyvendinimo“ ([22]) 42 straipsnį Italija jo nuostatas turi įgyvendinti per keturis mėnesius nuo šio sprendimo įsigaliojimo. Pagalba turi būti susigrąžinta su palūkanomis, apskaičiuotomis pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 794/2004 ([23]), kuriuo įgyvendinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999.

(119) Tačiau bet kokia pavienė pagalba, suteikta pagal nagrinėjamą pagalbos schemą, kuri jos suteikimo metu atitiko Komisijos reglamente, priimtame remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 994/98 ([24]) 2 straipsniu (*de minimis* reglamentas), nustatytas sąlygas, nelaikoma valstybes pagalba pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

(120) Suteikiant nagrinėjamą pagalbą žemės ūkio sektoriuje negaliojo jokios Bendrijos nuostatos, reglamentuojančios *de minimis* pagalbą.

(121) Pirmosios tokios Bendrijos nuostatos buvo 2004 m. spalio 6 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1860/2004 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* valstybės pagalbai žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose ([25]) nuostatos.

(122) Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1860/2004, pagalba, neviršijanti 3 000 EUR ribos tam pačiam pagalbos gavėjui per trejus metus (ši suma yra įmonei teikiama *de minimis* pagalba), nedaro poveikio prekybai tarp valstybių narių ir neiškreipia konkurencijos arba nekelia tokios grėsmė, todėl ji nedraudžiama pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

([22]) OL C 272, 2007 11 15, p. 4.
([23]) OL L 140, 2004 4 30, p. 1.
([24]) OL L 142, 1998 5 14, p. 1.
([25]) OL L 325, 2004 10 28, p. 4.

(123) Pagal Reglamento (EB) Nr. 1860/2004 5 straipsnį, tas pats taikoma iki to reglamento įsigaliojimo suteiktai pagalbai, jeigu ji atitinka visas šio reglamento 1 ir 3 straipsniuose nustatytas sąlygas.

(124) 2008 m. sausio 1 d. Reglamentas (EB) Nr. 1860/2004 pakeistas 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1535/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje ([26]), kuriame *de minimis* pagalbos suma padidinta iki 7 500 EUR tam pačiam pagalbos gavėjui per trejus metus, neatsižvelgiant į taikomą pagalbos formą ir tikslą ir nustatant kiekvienai valstybei narei 0,75 % pagaminamos produkcijos apimties ribą.

(125) Minėto reglamento 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad reglamentas „[taikomas] iki 2008 m. sausio 1 d. suteiktai pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriaus įmonėms, jei minėta pagalba atitinka visas šio reglamento 1–4 straipsniuose nustatytas sąlygas, išskyrus reikalavimą pateikti aiškią nuorodą į šį reglamentą, nurodytą 4 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje“.

(126) Tokiomis aplinkybėmis Komisija nelaiko valstybės pagalba sumažintų mokesčių, kurie neviršija 3 000 EUR, jei jų sumažinimo metu ta pagalba atitiko Reglamentą (EB) Nr. 1860/2004. Tai taip pat taikoma sumažintiems mokesčiams, kurie neviršija 7 500 EUR, jei jų sumažinimo metu ta pagalba atitiko Reglamentą (EB) Nr. 1535/2007,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pagalbos schema atleidimo nuo šiltnamiams šildyti naudojamo akcizo forma, kurią Italija neteisėtai įgyvendino nuo 2000 m. spalio 3 d. iki 2001 m. birželio 30 d. ir 2002, 2003 ir 2004 m., nesuderinama su bendrąja rinka.

2 straipsnis

1. Italija privalo iš pagalbos gavėjų susigrąžinti nesuderinamą pagalbą, suteiktą pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą.

2. Pagalba turi būti susigrąžinta su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo tos dienos, kurią jos teko pagalbos gavėjams, iki jų faktinio susigrąžinimo dienos.

3. Palūkanos skaičiuojamos nuo pagrindinės sumos ir susikaupusių palūkanų pagal Reglamento (EB) Nr. 794/2004 V skyrių.

3 straipsnis

1 straipsnyje minima pagalba, suteikta pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą, turi būti susigrąžinta nedelsiant ir veiksmingai.

Italija turi užtikrinti, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie jį dienos.

4 straipsnis

Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos Italija Komisijai pateikia šią informaciją:

a) visų pagalbos gavėjų, kurie gavo pagalbą pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą, sąrašą ir bendrą kiekvieno pagalbos gavėjo pagal schemą gautos pagalbos sumą;

b) bendrą sumą (pagrindinę sumą ir palūkanas), kuri turi būti susigrąžinta iš kiekvieno pagalbos gavėjo;

c) išsamų priemonių, kurių imtasi ir planuojama imtis siekiant laikytis šio sprendimo, aprašymą;

d) dokumentus, kuriais įrodoma, kad pagalbos gavėjams nurodyta grąžinti pagalbą.

Italija informuoja Komisiją apie nacionalinių priemonių, kurių imamasi šiam sprendimui įgyvendinti, pažangą iki visiško pagalbos, suteiktos pagal 1 straipsnyje nurodytą schemą, susigrąžinimo. Komisijai pateikus paprastą prašymą Italija nedelsdama pateikia informaciją apie priemones, kurių jau imtasi ir kurių planuojama imtis siekiant laikytis šio sprendimo. Italija taip pat pateikia informaciją apie iš pagalbos gavėjų jau susigrąžintas pagalbos sumas ir palūkanas.

5 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Italijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2009 m. liepos 13 d.

Komisijos vardu

Mariann FISCHER BOEL

Komisijos narė

([26]) OL L 337, 2007 12 21, p. 35.